

דו"ח שנתי בנוגע לפעילות למען נוער בסיכון תשע"ב (2012)

עלמ רב,

*אני שמחה לסכם את שנת הפעילות תשע"ב (2012) של קרן אניאס ובני שטינמץ למען
נוער בסיכון.*

*במהלך השנה החולפת הייתה לי הזכות לבקר בעשרות צמותות ברחבי הארץ, להכיר
ולאמוד מאנשי מופלאים שחולמים על צעידה טוב יותר לבני הנוער, מאמינים וצושים,
ולתפיש עם בני נוער מרגשים עצריק וכדאי לעשות למענם.*

*אני רוצה להודות לאניאס ובני שטינמץ שמאפשרים את העשייה הזו ולכל שותפנו לדרכ
שהיא לא תמיד קלה, אבל תמיד מאתגרת וחשובה כל כך.*

*מאחלת שתהיה לכולנו שנה נהדרת,
עלכם באהבה והערכה,
עלי מנחם, מנהלת תחום נוער בסיכון*

רציונל

קרן שטינמץ בחרה לתמוך בפעילותן של עמותות העובדות עם נוער בסיכון באמצעות כלים טיפוליים שפותחו על ידן, או שמבוססים על מודלים שנוסו בעולם, מתוך תפיסה לפיה, ניתן לסייע לבני נוער הנמצאים במצבי סיכון לחזור לאורח חיים נורמטיבי, באמצעות חוויות של השתייכות, הצלחה והעצמה.

הקרן מסיעת לעמותות המאמינות כי באמצעות חוויה פעילה וחיונית ניתן לתת כלים לבני הנוער, שההתנסות שלהם במסגרות הקיימות לא צלחה, ולהגביר את המוטיבציה שלהם להשתלב בחברה. העמותות בהן תומכת הקרן פועלות למען בני הנוער באמצעות כלים טיפוליים-חינוכיים יצירתיים כמו שטח ואתגר, קולנוע, פעילות ימית, רכיבת סוסים טיפולית, כדורגל, מוסיקה וטיפול בבעלי חיים.

השימוש בכלים הטיפוליים-חינוכיים האמורים, מאפשר גישה חדשה ואחרת לבני הנוער, מקור לחיבור חויות ומעצים, עבודה מגוונת, טווח רחב של אפשרויות טיפול והתייחסות לתחומי חיים נרחבים.

פעילות הקרן לטובת נוער בסיכון בשנה החולפת

השנה תמכה הקרן ב- 15 עמותות שעובדות עם נוער בסיכון באמצעות כלים אלו, במסגרתן נהנו כ- 1,000 נערים ונערות מפעילויות שמומנו בסיוע הקרן.

בנוסף על תמיכתה בפעילות העמותות, יזמה הקרן הקמת פורום של נציגי העמותות לצורך למידת עמיתים ויצירת שיתופי פעולה בין העמותות. הפורום התארח השנה באשדוד אצל עמותת "זיו נעורים" להרצאה בנושא מקצועי- ניהולי ופעילות חוויתית דומה לפעילות שנעשית עם בני הנוער.

בקרה על פעילות העמותות

בתחילת השנה מקבלת הקרן, מכל העמותות הנתמכות על ידה, תוכנית עבודה שנתית המפרטת את אוכלוסיית היעד, הפעילות ומטרות הפעילות. בסיום כל שנה נשלח דוח מפורט (לרוב תוך התייחסות לכל אחד מהחניכים באופן אישי) המסכם את פעילות העמותה לאורך השנה ומתייחס לעמידה במטרות שהוצבו בתחילת השנה ולניצול התקציב.

בנוסף, במהלך השנה מבקרת מנהלת תחום הנוער בסיכון בקרן את העמותות ולומדת מקרוב על פעילותן.

מטרות הפעילות ומדידת העמידה בהן

בפעילותן עם בני הנוער מציבות העמותות מטרות דומות, בכפוף לאוכלוסיית היעד ולמסגרת הטיפולית. המטרות העיקריות שהעמותות מציבות לפעילותן עם בני הנוער הן:

1. העצמה אישית של הנער/ה
2. פיתוח מיומנויות לחזרה למסלול חיים נורמטיבי
3. טיפוח משמעת עצמית
4. מניעת נשירה מביה"ס
5. השלמת תעודת בגרות
6. גיוס לשירות משמעותי בצה"ל
7. השתלבות בעולם העבודה
8. העשרת העולם התרבותי
9. עידוד ביטוי אישי, הבעה ויצירתיות
10. תרומה לקהילה

בשנה החולפת דיווחו רוב העמותות על התמדה של החניכים המשתתפים בפעילות, ועמידה ביעדים ומטרות שהציבו לעצמן בנוגע לנערים.

הדיווחים שהוגשו מצביעים כי בצד קשיים לא מעטים בעבודה עם בני הנוער, ישנן הצלחות רבות אותן ניתן למדוד כמו גיוס משמעותי לצבא, בגרות (חלקית או מלאה). והצלחות "רכות" יותר כמו תחושות של החניכים, המדריכים, והמחנכים במסגרת בדיקות הערכה (evaluation) שנעשות כגון: שיפור באחריות האישית, בכישורים החברתיים, בהערכה עצמית, וברכישת מיומנויות חיים .

העמותות שנתמכו השנה על ידי הקרן, הכלי הטיפולי בו הן משתמשות, אוכלוסיית היעד, המסגרת בה נמצאים בני הנוער, ומספר בני הנוער שנהנו מתמיכת הקרן

מס' בני נוער	אוכלוסיית היעד והמסגרת החינוכית	הכלי הטיפולי	העמותה
35	בני נוער משתי פנימיות באור עקיבא ובנתניה. בני הנוער לומדים ניווט ספורטיבי ומשתתפים בתחרויות ארציות בתחום זה.	ניווט ספורטיבי	אל קו הגובה
18	פנימית "בית הילד" בירושלים 18 ילדים מטופלים באופן ישיר ופרטני, 100 נוספים נהנים מפעילות חוויתית בפינת החי.	טיפול באמצעות בע"ח	רשת אמ"ית
13	נערים מכיתות ט-י בבי"ס אית"ן ברמלה הסובלים מלקויות למידה קשות, מגיעים לעבודה וללמידה בחוות הסוסים.	רכיבה טיפולית על סוסים	גלאו"פ חוות המרחב הפתוח
60	החצר הנמצאת ביפו משמשת בית חם לנערות במצוקה מיפו ודרום תל אביב ומפעילה מיזמים עסקיים וחברתיים עבור ועם הנערות.	מרחב נשי ליזמות חברתית ועסקית של מספרה + חנות בנמל יפו	החצר הנשית יפו
11	מרכז ימי של זיו נעורים בנתניה, בני הנוער מגיעים מחטיבת שי עגנון בנתניה פעמיים בשבוע. שנה שנייה של פעילות הקבוצה, שיעקר מטרתה הינה מניעת נשירה של הילדים המשתתפים בה מביה"ס	פעילות ימית	זיו נעורים
8	כתה מבי"ס הר טוב בבית שמש. בתחילת השנה חלק מילדים נשרו עקב יציאת מורה לחופשת לידה. כשחזרה הפעילות התנהלה באופן מסודר	פעילות אתגר, טיפול בבע"ח יצירה ועשייה חקלאית	חוות אורי
500	פנימיית ימין אורד ביערות הכרמל (שנפגעה מאד בשריפה שהייתה בכרמל בשנה שעברה) במהלך השנה החניכים יוצאים לטיולים בשביל ישראל. כל תלמידי הפנימייה מכיתות י' – י"ב משתתפים במסע.	מסע זהות ישראלי "שביל ישראל"	ימין אורד
15	נוער עובר חוק הנשלח לפנימייה כתחליף למאסר. הנערים גרים בפנימייה טיפולית בגדרה, עובדים ולומדים בגן הזואולוגי בכפר מנחם. הפעילות כוללת טיפול בבעלי החיים השוכנים בגן הזואולוגי בעיקר ציפורים. במהלך השנה הוחלף מנהל הגן דבר שגרם לשיבושים בפעילות.	טיפול בבעלי חיים	כנף של אהבה

16	קבוצת נוער ממתנ"ס מקומי בפרדס כץ. במהלך הפעילות הנערים כותבים תסריט העוסק בחייהם והופכים אותו לסרט בהשתתפותם.	פסיכודרמה ושימוש במצלמה ככלי טיפולי	לה"ב
97	מועדון נוער אשר מגיעים אליו 500 בני נוער מכתה ז'–י"ב יוצאי אתיופיה בבת – ים. 97 בני נוער מחולקים לקב' שצוינו. כל השאר נהנים מפעילויות שוטפות של המרכז.	קבוצות של פנטומימה שועלי קרב, איפור, מקהלה, היפ-הופ, כתיבת שירי ראפ, כדורגל, קולנוע תיעודי באמהרית	מגדלור - עלם
190	פעילות דו שבועית ב-3 שכונות בנתניה: חפציבה, דורה ואזורים. השנה נערכו גם טורנירים בין השכונות, והושם דגש על סיוע לימודי לילדים.	כדורגל	מכבי נתניה "באה לשכונות"
8	מרכז חינוכי לבנות מהמגזר החרדי, מרקע סוציו אקונומי נמוך, מירושלים והפריפריה	חינוך מוסיקלי	מפעלות שמחה
26	מרכז לנוער בטירת כרמל המיזם מתמחה בהכנת כריכים וסלטי בריאות ובהכנת כיבודים לאירועים	יזמות עסקית	סומסום קרן קהילתית טירת הכרמל
9	בני נוער המאותרים על ידי חסות הנוער (שנשרו ממסגרות חינוכיות) בשכונה ד' בבאר שבע. בני הנוער מתפעלים את בית הקפה בהדרכת צוות מקצועי וחברתי	קפה רינגלבלום יזמות עסקית	תור המדבר
45	יפתח – פנימייה בישוב תימורה שליד ים המלח. בני הנוער מקימים ומתפעלים פרויקטים סביבתיים	פרויקטים סביבתיים	תימורה

סיפורים מהשטח

ב.כ. בן 16 מקבוצת הניווט של "אל קו הגובה" בפנימית נתיבות דרור מאור עקיבא, הרבה בשנה שעברה להעדר מהשיעורים בכיתה, ובשל כך התנתק מחבריו לכיתה וממחנך הכיתה. חלה התדרדרות כמעט בלתי הפיכה במצבו הלימודי. השנה הוא התחבר מאד לשיעורי הניווט, פרח בהם מבחינה מקצועית ואפילו הצטיין בהם. כתוצאה מחווית ההצלחה והאמונה בעצמו ויכולותיו חזר להיות בקשר עם מחנך הכיתה והיעדרויותיו פחתו בצורה ניכרת.

ר.ל. בן 17 מקבוצת הנערים הפועלת בחוות המרחב הפתוח של עמותת גלאו"פ, לא היה מסוגל לשבת בכיתה וללמוד. לאחר השתתפותו בתוכנית הרכיבה הטיפולית ולאחר שהצליח לעשות בגרות בחקלאות – ענף הסוסים, ביקש לעשות גם בגרות בתנ"ך. "אם עשיתי בגרות בסוסים אני יכול לעשות גם את הבגרות בתנ"ך".

א.ד. בן 11 מפנימית "בית הילד" בירושלים הינו ילד עם דפוסים תוקפנות ואלימות קשים שנובעים ממשברים ותסכולים. בתחילה ניסה להפנות את האלימות גם כלפי בעלי החיים ועם הזמן למד את הגבולות בנוגע לטיפול בבעלי חיים ואח"כ את הגבולות ביחסים עם חבריו ועם המדריכים. תוך כדי התהליך למד שהמטפלת המגנה על החיות מפני אלימותו תדע לשמור ולהגן גם עליו, והחל לפתח יכולות אמפתיות מול הסובבים אותו.

ק.ג. בן 15 מפנימית יפתח שליך ים המלח המפעילה באמצעות עמותת תימורה את הפרויקטים האקולוגיים לא התעניין בתחילת השנה באף נושא וזלזל בכל מה שהוצע לו. אט אט "נתפס" לפרויקט של הבניה בבוץ, השקיע בכך את כל כולו. הקפיד שהבניה תעשה באופן הנכון ביותר, למד על סוגי הבניה חומר תיאורטי רב והתחיל לכבד את האדמה כחומר ואת היכולות שלו עצמו. בשלב השני החל לשתף גם את חבריו לקבוצה ולבנות איתם בצורה משותפת. **ר.מ.** מאותה פנימייה מצא עניין דומה בעבודה בדיר העיזים שנמצא במקום. לאחר שלא הצליח להתרכז ולשבת בכיתה נהג לשוטט חסר מעש ברחבי הפנימייה הגיע לדיר והתחיל לעזור לטפל בעיזים, לחלוב אותן ולדאוג לעיזים הצעירות. היום הוא אחד הנערים האחראים ביותר בדיר וגם חזר ללמוד. הוא לקח אחריות מוחלטת על התחום, מתמחה בהכנת גבינות איכותיות דואג לעיזים, נמצא כל יום בדיר לבדוק שהכול מתנהל כשורה.

בשנה הבאה

בהתאם לתקציב 2013 ולמדיניות היציאה של הקרן, תמשיך הקרן גם בשנת תשע"ג לתמוך בעמותות הפועלות למען נוער בסיכון באמצעות כלים יצירתיים, תוך שהיא שואפת לעודד אותן ללמידה הדדית ושיתופי פעולה וליסייע להן למקצע את עבודתן לטובת בני הנוער.

